

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan koululaisille järjestetyistä tieto- ja taitokilpailuista saadut esinepalkinnot säädettäväksi verovapaiksi. Ehdotettu laki on tarkoitus saattaa voimaan heti, kun eduskunta on

sen hyväksynyt. Lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1985 toimitettavassa verotuksessa.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 19 §:n mukaan verovelvollisen rahana tai rahanarvoisena etuutena saamat tulot ovat veronalaisia. Veronalaisen tulon tarkempi määrittely on lain 20—24 §:ssä. Veronalaisen tulon käsitettä on lain 20 §:n 7 kohdassa täsmennetty siten, että veronalaista tuloa ovat muut satunnaiset voitot kuin arpajaisverolaissa tarkoitetut arpajaisveron alaiset satunnaiset voitot. Lain 22, 22 a ja 23 §:ssä on luettelo niistä tuloista ja eräistä muista etuuksista, joita ei katsota veronalaiseksi tuloksi.

Tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään tunnustuspalkintojen ja 2 a kohdassa kilpailupalkintojen verovapaudesta. Kilpailupalkinnoista ovat verovapaita vain taiteen alalla järjestetyistä, taiteellisesti merkittävistä valtakunnallisista tai kansainvälisistä kilpailuista saadut palkinnot. Muut kilpailuilla saadut rahapalkinnot ja rahanarvoiset palkinnot ovat veronalaisia tuloa. Oikeus- ja verotuskäytännössä esinepalkinnoista, joilla on lähinnä vain tunnearvoa, ei ole katsottu olevan saajalleen rahanarvoista etuutta. Tällaisia verovapaita palkintoja ovat muistoesineet ja sellaiset käyttöesineet, joita palkinnon saajalla ei ole ollut mahdollisuutta valita vapaasti.

Peruskoulujen, lukiodien ja ammattikoulujen oppilaille järjestetään vuosittain useita kilpailuja tieto- ja taitoaineissa. Kilpailuja järjestetään muun muassa ainekirjoituksessa, matematiikassa, luonnontieteissä, taloustiedossa, voimistelussa ja urheilussa sekä taiteen alalla. Kilpailuissa on erilaisia palkintoja, joista osalla ei ole lainkaan rahallista arvoa. Kilpailuissa annetaan kuitenkin myös rahapalkintoja, lahjakortteja ja arvokkaita esinepalkintoja kuten kirjoja, äänilevyjä, taskulaskimia, kirjoituskoneita, matkatelevisioita, tietokoneita ja ulkomaan matkoja. Nämä palkinnot, joiden arvo voi enimmillään olla jopa kymmeniätuhansia markkoja, ovat tulo- ja varallisuusverolain mukaan saajalleen veronalaista tuloa.

Veronalaisen kilpailupalkinnon saaneen koululaisen on verotuslain (482/58) 33 §:n 1 momentin mukaan kehoitusta annettava veroilmoitus. Palkinnon antajan on myös annettava verotoimistolle palkinnon laadusta ja määrästä verotuslain 45 §:ssä tarkoitettu tarkkailuilmoitus. Koska koululaisen saamasta kilpailupalkinnosta ei toimiteta ennakkoperintälain (418/59) mukaista ennakonpidätystä, verolautakunnan on koululaiselta ja palkinnon antajalta saatujen tietojen perusteella määrättävä palkinnon arvo. Rahapalkintojen, lahjakorttien ja arvopapereiden arvoksi kat-

sotaan niiden käypä arvo. Muiden palkintojen arvostuksessa pyritään käypään arvoon, joka nykyisen oikeuskäytännön mukaan merkitsee ulkomaanmatkojen osalta matkan hankintahintaa. Muiden esinepalkintojen arvo määrätään yleensä esineen hankintahintaa pienemmäksi.

Koululaiselle ei määrätä valtionveroa, ellei verotettava tulo ole suurempi kuin progressiivisessa tuloveroasteikossa vahvistettu tulon alaraja. Vuodelta 1985 toimitettavassa verotuksessa verotettavan tulon alaraja on 14 099 markkaa. Jos koululaisella on kilpailupalkinnon vuoksi verotettavaa tuloa, alle 16-vuotiasta koululaista verotetaan valtionverotuksessa tulo- ja varallisuusverolain 17 c §:n ja 61 a §:n säännösten mukaan yhdessä vanhempien tai toisen vanhemman kanssa. Valtionvero maksuunpannaan kuitenkin koululaiselle. Kunnallisverotuksessa koululaisen tulosta voidaan tehdä tulo- ja varallisuusverolain 37 §:ssä tarkoitettu perusvähennys, jonka suuruus enimmillään on vuodelta 1985 toimitettavassa verotuksessa 4 400 markkaa. Kunnallisverotuksessa ei yhteisverotus tule kysymykseen.

Käytännössä koululaisten kilpailupalkintojen veronalaisuudella on merkitystä vain harvojen arvokkaiden raha- tai esinepalkintojen saajille. Muuna kuin rahana tai siihen verrattavana suoritukseen saadun palkinnon arvon selvittäminen sekä verotustoimenpiteet, jotka vain poikkeuksellisesti johtavat veron määräämiseen, ovat työläitä kaikille osapuolille. Käytännön syistä ja, koska asialla ei juuri ole merkitystä tuloverotuksen periaatteiden kannalta, voidaan muuna kuin rahana tai siihen verrattavana suoritukseen saadut palkinnot säätää verovapaiksi.

2. Ehdotetut muutokset

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että näistä kilpailuista muuna kuin rahana tai siihen verrattavana suoritukseen saadut palkinnot säädetään verovapaiksi. Ehdotettu verovapaus koskisi samojen oppilaitosten oppilaita kuin tulo- ja varallisuusverolain 36 §:n 1 momentin 4 kohdan opiskelijavähennys, lukuun ottamatta opistojen ja korkeakoulujen oppilaita. Opistojen ja korkeakoulujen opiskelijat jäisivät verovapauden ulkopuolelle, koska heille järjestetyt kilpailut ovat luonteeltaan toisenlaisia ja edellyttävät mahdollisesti erityistä ammattitaitoa. Lisäksi opiskelijoiden opintojen, tieteellisen tutkimuksen ja tai-

teellisen toiminnan tukeminen on yleensä järjestetty stipendeillä, opintorahoilla, apurahoilla ja tunnustuspalkinnoilla, jotka ovat tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan verovapaita.

Esityksessä tarkoitetaan tietoaaineissa järjestetyillä kilpailuilla kaikkia tietokilpailuja. Taitoaaineissa järjestetyillä kilpailuilla tarkoitetaan kaikkia taitoa vaativia kilpailuja, kuten esimerkiksi voimistelu- ja urheilukilpailuja. Taitoaaineissa järjestetyillä kilpailuilla tarkoitetaan myös taidekilpailuja, joiden verovapaudesta on säännöksiä tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n 1 momentin 2 a kohdassa. Tämä säännös koskee kuitenkin vain taiteellisesti merkittäviä valtakunnallisia tai kansainvälisiä kilpailuja.

Esityksen mukaan verovapaus koskisi vain muuna kuin rahana tai siihen verrattavana suoritukseen saatuja palkintoja, joista suurimmasta osasta palkintoja ei nykyisinkään määrätä veroa. Verovapaita palkintoja olisivat myös matkat, joita saaja ei ole voinut vapaasti valita. Rahana tai siihen verrattavana suoritukseen annetut palkinnot olisivat kuitenkin edelleen veronalaisia. Lahjakortit sekä muut sen kaltaiset etuudet jäisivät myös verovapauden ulkopuolelle. Säännös olisi näin yhdenmukainen tulo- ja varallisuusverolain 22 a §:n 1 momentin 3 kohdan työnantajan antamia lahjoja koskevan säännöksen kanssa.

Koululaisten verovapaita palkintoja koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n 1 momentin verovapaiden tulojen luetteloon uutena 2 b kohtana.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotetun muutoksen vaikutus valtion ja kuntien verotuloihin on vähäinen.

4. Voimaantulo ja soveltaminen

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heti, kun eduskunta on sen hyväksynyt. Lakia ehdotetaan sovellettavaksi jo vuodelta 1985 toimitettavassa verotuksessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 22 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna, uusi näin kuuluva 2 b kohta:

22 §

Veronalaiseksi tuloksi ei katsota:

2 b) peruskoulun, lukion, iltalukion, ammattikoulun tai muun näihin verrattavan oppilaitoksen oppilaille tieto- ja taitoaineessa järjestetystä kilpailusta muuna kuin rahana tai siihen verrattavana suorituksena saatua palkintoa,

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 1985. Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1985 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 13 päivänä syyskuuta 1985

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Pekka Vennamo*

